

JUSSI KAARENMAA

- golfia ikä kaikki

Golfia oli Talissa jo pelattu jonkin aikaa, kun 11-vuotias Pitäjänmäellä asuva koulupoika kuuli kavereiltaan, että naapurilähiössä herrat pelaavat vallan outoa pallopeliä, johon he tarvitsevat avukseen reippaita poikia mailoja kantamaan, ja antavat siitä ilosta vielä ihan kivasti fyrkkaakin. Tuosta tiedosta alkoi Jussi Kaarenmaan nyt jo yli 65 vuotta kestänyt riippuvuus golf-nimiseen peliin. Ura alkoi mailapojasta, josta pian seurasi ylennys Talin caddiemasteriksi ja myöhemmin Peuramaa Golfin kautta Ringside Golfiin PGA-pro:ksi.

TEKSTI: MATTI SANTANEN
KUVAT: HGK, JUSSI KAARENMAA, SEPPÖ RÖNKKÖ

Jussi caddiena Talissa 50-luvun alkupuolella. Talin pitkäaikainen pro Sigge Nyström antaa vielä viimeisiä oppeja tuntemattomaksi jäneelle ladylle ennen kierrokselle lähtöä.

Nykyisin Jussin eläkepäivien pääpuuha on antaa yksityisopetusta ympäri vuoden, sekä koti- että ulkomailla. Elämän kiertokouluun toki mahtuu paljon muitakin aineita ja varsinkin lihasten hallintataitoa vaativat lajit ovat Jussia vieneet maan ääriin. Nuoruusvuosina tutuiksi tulivat Keski-Euroopan lumiset Alpit, kilpa-autoradat kuin myös USA:n tenniskentätkin, mutta golf on kuitenkin aina ollut vahvasti mukana yhtenä vapaa-ajan harrasteena. Kaikista näistä kokemuksista, kuin myös valokuvaamisesta ja kiinteistöbisneksistä, juttua ja tarinaa Jussilla riittää, mutta mukavimmat ja mieluisimmat muistot kuitenkin nousevat mieleen mailapoika-ajasta Helsingin Golfklubilla Talissa 1950-luvulta.

Mailapoikana ja caddiemasterina Talissa 1952–1963

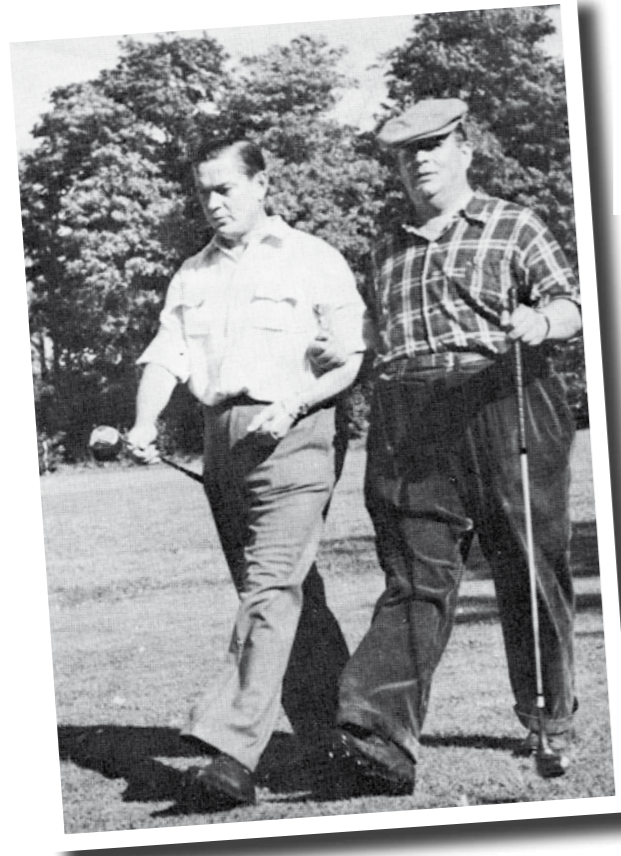
Vaikka elettiin sodan jälkeistä pula-aikaa, niin työssä käyvän aikuisväestön ohessa oli myös joukko ihmisiä, joilla oli sekä aikaa että rahaa käyttää muuhunkin kuin työntekoon. Oli niitä, joilla oli molempia sekä sitten niitä, joilla oli vain aikaa eli pitkää kesälomaansa kuluttavia koulupoikia. Työaikalait, verohallinto eikä somekaan silloin

hillinnyt taskurahan tienuulle tahtovia nuorukaisia. Talin golfkenttä tarjosi kymmenille pojille ja muutamalle tytöllekin mielenkiintoisen ulkoilmatyöpaikan koko kesäloman ajaksi ja ehkä myös muutamaksi koulupäiväksikin.

Hyvän fyysisen kunnon lisäksi mailapojilta vaadittiin fiksua käytöstä, tarkkaavaisuutta, kentän tuntemusta ja kielitaitoaakin. Mailat painoivat paljon, kärryjä ei ollut ja usein isäntien vieraina oli myös vieraskielisiä liikekumppaneita, diplomaatteja ja lähetystöjen henkilökuntaa. Pallot eivät siihen aikaan olleet tusinatavaraa, vaan niistä huolehdittiin kuin silmäterästä. Väylien vierustat eivät suinkaan olleet niin tasaiseksi tampattuja kuin nykyisin ja caddien vaativin tehtävä olikin mailoista huolehtimisen lisäksi isännältä metsään harhautuneiden pallojen paikallistaminen. Pallot maksoivat paljon ja pelaajat merkkasivatkin tarkkaan omat pallonsa, yleensä kynsilakalla. Kyllähän pojat pian oppivat, että asetonilla voi löytöpalloista pestä puumerkin pois ja puhtaan pallon uutena myymällä sai hieman lisäkatetta kierrokseen.

Mailapoikien hierarkiassa oli kolme tasoa, C, B ja A ja pallojen löytäminen oli avainasia tasoa määriteltäessä. Ansiot myös määrättyivät niin, että C sai 80 penniä, B-tason poika 1 markan ja A-luokan caddie 1,20 markkaa kierrokselta.

>>>

Jussin caddieajan mieluisimpia "isäntiä" oli Eljas Erkko. Eljas kuvassa oikealla pelikaverinaan Stockholms Golfklubbin Axel Fahleson. Kuva todennäköisesti otettu Tukholman ja Helsingin välisen klubiottelun yhteydessä 50-luvun alussa.

Ministeri Eljas Erkkoa Jussi muistelee lämmöllä

Sen ajan julkiksista ehkä tunnetuimmat golfaajat Talissa olivat ministeri Eljas Erkko ja laivanvarustaja Antti Wihuri, joista valkankin Eljaksen suosioon moni poika toivoi pääsevänsä. Jussi pääsi molempien.

– Eljas oli hieno mies, tiivistää Jussi lämpimät muistonsa hänestä. Kun musta Buick ilmaantui kartanolle johtavalle koivukujalle, niin aina syntyi vipinää poikien kesken, sillä hänen kanssaan oli ilo kiertää kenttää. Eljaksen aloitusrutiinit olivat aina samat, eleettömän selkeitä ja vähäpuheisetkin. Asun ja kengät vaihdettuaan Eljas asteli ykköstiille yhdessä caddien kanssa. Katsoi ensin tiin päällä odottavaa palloa, asetui lyöntipaikalle, ojensi kätensä ja odotti mailapojan ojentavan hänelle repusta driverin.

Yleensä kentällä ei ruuhkaa ollut ja pelaamaan pääsi aikaa varaamatta. Kerran Eljas ei kuitenkaan päässyt suoraan pelaamaan, vaan hän joutui tovin odottamaan vuoroansa. Siitä paikasta hän meni caddiemasterin luokse ja sanoi:

– Tulen pelaamaan joka arkipäivä kello 16.00, jollen pääse, niin sihteerini kyllä sen ilmoittaa, muistaa Jussi Erkon sanoneen. Näin siis Eljas aloitti starttiajan varauskäytännön Talissa 1954.

Antti Wihurin Jussi muistaa parhaiten buffelinnahasta tehdystä bögistä, joka muutenkin oli painava, mutta kastuessaan tuplasi painonsa. Painavasta kantamuksesta huolimatta Antti ei jäänyt mailapojien mieleen mitenkään ylipalkitsevana tippien antajana.

Jollei isäntä halunnut valita mailapoikaansa, niin jonossa odotimme mukisematta caddiemasterin meille antamaa vuoroa. Kenttä oli jo vuodesta 1952 alkaen 18-reikäinen, mutta hyvin saman päivän aikana ehti avustamaan kahta eri lähtöä.

Aamuvirkkukierroksen jälkeen syötiin eväät nopeasti ja juostiin suoraan jonon päähän odottamaan iltavuoroon pelaamaan tulevia. Pelaajissa oli sekä avokätisiä että kitsaita maksajia ja äkkiähän heidät opittiin tuntemaan. Kannettavien mailojen määrä vaihteli ja senkin mukaan pelaajien suosituimmuutta myös rankattiin. Harvoilla

naispelaajilla ei yleensä montaa mailaa mukana ollut, kun taas Eljaksen repussa niitä oli sallittu enimmäismäärä eli 14 kappalletta, mutta hänellä olikin oma kärry. Suositun pelaajan mukaan tietenkin kilvoiteltiin, mutta toisinaan kitsaaksi tiedetyn kaverin ilmaantuessa klubille mailapojat olivatkin yhtäkkiä kadonneet jonnekin. Caddiemaster oppi kyllä tuntemaan poikien piilopaikat ja aina pelaajalle avustaja löytyi, joskus ihan puun takaa.

Kesäansiot polkupyörään

Ensimmäisen oman polkupyörän hankinta on Jussin mieleen painunut hyvin. Kesän tienestit taskussaan Jussi käveli Raul Hellbergin pyöräkauppaan Helsingin keskustaan ja sanoi tulleensa ostamaan itselleen polkupyörää. Raul silmäili Jussia ensin pitkään ja kysyi sitten, että mistä tämä oli saanut rahat polkupyörän ostoon epäillen pojan varastaneen rahat jostakin. Jussi kaimoi taskustaan koko kesäajan pitämänsä kirjanpitolehtiön, jossa oli tarkkaan lueteltu kaikki pelaajat ja heiltä saadut caddietulot. Raul uskoi, antoipa vielä hieman alennusta hinnasta ja toivotti hyvää kotimatkaa uudella pyörällä. Kuultuaan Jussin asuvan Pitäjänmäellä Raul ehdotti, että hän ei ajaisi heti uudella pyörällään vilkkaalla keskikaupungilla, vaan menisi kotiinsa junalla. Niin tehtiin ja vakuudeksi Raul saattoi Jussin asemalle taluttaen myös uuden fillarin junaan asti.

Mailapojasta mailanvarteen

Usein caddieistäkin kehittyi varsin taitavia pelaajia, vaikka ei heille opetustunteja ollut, eikä edes oppikirjojakaan. Hyvien pelaajien lyöntejä ja pelitaktiikkaa tarkkaillen he oppivat niistä oikean tekniikan ja pelitaidonkin. Iltaisin, kun kenttä hiljeni, mailapojat pääsivät kokeilemaan taitojaan ns. caddiekentällä. Oikealle kentälle heillä ei asiaa ollut, mutta nykyisen Talin kentän parkkipaikan paikkeilla olevalle raffille he rakensivat oman harjoitusalueensa, jossa pelitaitoja kehitettiin. Kerran vuodessa syksyllä caddiet kuitenkin pääsivät pelaamaan oikealle kentällekin, ja vieläpä hyvässä seurassa. Silloin mailapojat olivat herroja eli pelaajia ja heitä passasivat caddieinä kokeneet vakiopelaajat. Ylpeänä Jussi vieläkin muistelee, miten eräässä kisassa Jalo Grönlund kantoi hänen bagejaan, putsasi mailat ja etsi nöyrästi Jussin palloja raffista. Antoipa Jalo vielä puttausneuvojakin, jotka Jussi painoi niin visusti mieleensä, että ne vieläkin muistaa. Vuonna 1986 Jussi Kaarenmaa sekä veljekset Antero ja Raimo Virtanen perustivat Talin entisille mailapojille oman kilpailun, Old Caddies Cupin, johon edelleen löytyy kymmenittäin osallistujia joka vuosi.

Talissa ei myöskään tuohon aikaan oikeaa rangea ollut, vaan pelaajat harjoittelivat lyöntejään nykyisten väylien 6 ja 18 sivusta väylille suuntautuvilla lyönneillä. Harjoituspallojen takaisin-keräys käsipelillä oli tietenkin caddien puuhaa, mutta mielenkiintoista lisäliikuntaa he saivat myös ”forecaddienä” ottamalla räpylällä koppeja pitch- ja chiplyönneistä.

Ruotsistahan golfkärpänen Suomeen tuli ja samaa kautta uitettiin myös mailat, pallot ja muukin rekvisiitta suomalaisille pelaajille. Aluksi vaivihkaa, sillä kansanhuoltoministeriö ei golfin

päälle oikein ymmärtänyt, eikä tarvikkeiden hankintaan ostolisenssejä helposti saanut. Ruotsalaisten kanssa pelattiin usein ns. kaupunkien välisiä kisoja ja tänne saapuessaan naapurimaan pelaajien bageit olivat pullollaan varapalloja, -mailoja, ja -kenkiäkin, jotka yleensä aina ”kuluivat loppuun” vierailun aikana ja kotimatkalleen he lähtivät pelkkä attasea-salkku kädessä.

Pyörivä pallo ei sammaloitu

Maailmalta kotimaahan kotiuduttuaan Jussi oli Peuramaan pro:na muutaman vuoden. Tuolloin ei Peuriksella vielä pitkiä kenttiä ollut ja green card -suoritukset tehtiin silloisella 9-väyläisellä par 3 -kentällä. Nykyisen sisääntulotien varressa oli alkeellinen jokamieskenttä ja sen vieressä lyhyehkö range, jossa Jussi myös sai monelle syttymään golfkipinän, mm. allekirjoittaneelle. Ringsideen siirryttyään Jussi viihtyi siellä 16 vuotta ja kirjoitti sinä aikana puumerkkinsä satoihin green card -todistuksiin. 76 vuoden ikäkertymästä huolimatta Jussi ei vielä joutilaista eläkepäivistä haaveile.

Talvikauden ajankulusta pitää huolen opetus pääkaupunkiseudun golfhalleissa. Kevätauringon noustessa opetus siirtyy

Jussi Kaarenmaa käy säännöllisesti opettamassa Planmeca-areenalla. 76-vuotiaan alan ammattilaisen oppiin on hakeutunut Kullo Golfin seniori Hans Ingman.

Etelä-Euroopan grüneille ja nykyisin pääasiassa Portugaliin, jonne hän junailee useita peliryhmiä. Kotimaisten olosuhteiden kohenneudessa opetus siirtyy kesäkaudeksi Kehä kolmosen varrella olevalle Mega Rangelle. Jussin mentaalivalmennusopeista on nauttinut myös edelleen aktiivisesti pelaava Liisa Eerola, joka saavutti useita voittoja ja mitalisijoja 2000-luvun alun SM-kisoissa. Liisa kuului myös useana vuotena Suomen joukkueeseen Marisa Sgaravatti -kilpailuissa ja siivitti hyvällä pelillään joukkueen pronssimitaleille vuonna 2008 Hollannissa.

Ennen oli miehet rautaa, mailat puuta

Kilpailullista haastetta Jussi ei enää kentiltä hae, mutta haasteeton golf ei toki hänestäkään oikeaa golfia ole. Hikkorivartisilla, ennen vuotta 1935 tehdyillä, käsin taotuilla mailoilla ja sen ajan hengen mukaisilla asusteilla pelattava Hickory Golf on saanut Jussin pauloihinsa. Pienilapaiset joustavartaiset mailat vaativat hyvää

osumaa ja letkeää swingiä, joka sopii hyvin Jussin peli- ja elämäntyyliin. Nyky aika sallii melko vapaan pukukoodin pelikentillä, mutta hikkoripelaajien kokoontuessa kisailiaan myös asusteiden aitoudella, ei toki pisteitä vaan ihailevia katseita keräten. Jussin pelikavereina ovat usein mm. Suomen Mr. Hickory Antti Paatola ja Lassi Tilander.

Hyvä mieli, parempi peli

Rentous, hyvä rytmi, itseluottamus ja positiivinen asenne ovat Jussin mielestä ne asiat, jotka yhdistävät hyviä pelaajia ja näitä teemoja hän painottaakin opetuksessaan. Opetustoimen ohessa Jussi on koonnut vuosien golfopetuskokemuksensa myös kirjan kansien väliin ja yhdessä Leena Matikan kanssa julkaissut golfarin mielenhallintaan, pelifilosofiaan ja itsensä ymmärtämiseenkin opastavan kirjan *Kehity golfaajana*.

Golfin perusidea säilynyt, puitteet ja välineet muuttuneet

Jussi on urallaan nähnyt ja elänyt golfin koko kotimaisen historian elinkaaren. 50-luvun alussa Suomessa oli kolme golfseuraa, Helsingin Golfklubi, Viipurin Golf ja Porin Golfkerho ja niissä jäseniä joitakin satoja. Nykyään Suomessa kenttiä on pitkälti toistasataa ja pelaajiakin lähes 150 000. Suosion kasvu on ollut huimaa. Peliolosuhteet ja -mahdollisuudet ovat samalla parantuneet sekä välineet kehittyneet, varsinkin tekniset apuvälineet ovat tulleet peliin mukaan.

Muutos ei kuitenkaan Jussin mielestä ole pelkästään hyvä juttu. Välineiden teknistymisen on helpottanut pelaamista, mutta samalla vähentänyt pelaajien oman ajattelu- ja arviointikykyä tarvetta. Teoriassahan pelin perusformaatti on pysynyt samana, mutta jotain on tapahtunut pelifilikselle. Klubille tullaan viime hetkellä, heitetään kierros kelloa ja veikkotimia vahdaten, ja pelin jälkeen onkin taas kova kiirus kotiin. Sosiaalinen puoli on päiväpeleistä huvennut, mutta toisaalta sitä löytyy golfmatkoilta, joita nykyään tehdään ympäri maapallon. Matkustus on myös mahdollistanut ympärivuotisen pelaamisen.

Talkoohenki oli se voimavara, jolla aikoinaan kenttiä perustettiin ja ylläpidettiin. Kentän hoitotalkoot toimivat myös pelaajia

yhdistävänä tapahtumana. Nykyisin, mikäli talkoita enää järjestetään, niissä tapaa varmimmin haravan varressa iäkkäitä senioreita. Mailapojat katosivat myös verotusbyrokratian rattaisiin. Kun jokaisesta ansaitusta markasta ja pennistä piti laatia verottajalle selvitys ja tilittää tulot, niin sen vaatiman lisätyön seurauksena seurat luopuivat caddietoiminnasta, kaihoilee Jussi.

Viime vuosina golfin imago elitistisenä harrastuksena on hieman himmennyt. Osittain sen vuoksi myös sen suosio osakemarkkinoilla on kokenut kovia. Piristysruiskeen golfharrastus sai kuitenkin viime kesän Rion olympialaisista. Mukana oli suomalaisia pelaajia ja heidän kansansa oli televisiosta vapaasti seurattavissa ja se innosti monia aiemmin aloitusta empineitä astumaan aloituskynnyksen yli ja ottamaan oppitunteja sekä suorittamaan myös green card -tutkintoja. Ehkä jo ensi kesänä on havaittavissa golfkentilläkin uuden nousukauden merkkejä, toivoo Jussi tarinatuokion päätteeksi. ■